

Καταχρηστικά προνόμια και λαϊκισμός

ΑΡΧΕΙΟ ΜΟΝΙΜΕΣ ΣΤΗΛΕΣ 06.06.2010

Καμιά φορά αναρωτιέμαι αν η Ελλάδα θέλει να σωθεί. Η κρίση που περνάμε είναι μία χρυσή ευκαιρία να μπουν οι βάσεις για μία υγιή οικονομία, βασισμένη στην ανταγωνιστικότητα και όχι στην κατανάλωση με δανεικά. Αυτόν τον στόχο εξυπηρετούν τα αναπτυξιακά μέτρα που περιλαμβάνονται στους όρους του δανείου ΔΝΤ - Ε.Ε. Τα μέτρα αυτά στοχεύουν στη μείωση του κόστους παραγωγής και στην ενίσχυση της παραγωγικότητας, μειώνοντας τον ρόλο του κράτους στην οικονομία και απελευθερώνοντας τις δυνάμεις της αγοράς. Περιλαμβάνουν μεταρρυθμίσεις για μια πιο ευέλικτη αγορά εργασίας, πιο ανταγωνιστικές αγορές αγαθών και υπηρεσιών, πιο ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον. Αυτές οι αλλαγές, που συζητάμε εδώ και χρόνια αλλά δεν αποτολμάμε, έχουν μετατραπεί σε επιτακτική ανάγκη τώρα που η χώρα βρίσκεται σε βαθιά ύφεση και η ανεργία αυξάνεται. Το ερώτημα είναι αν θα εφαρμοστούν ή θα επικρατήσει και πάλι η λογική του πολιτικού κόστους.

Η προσπάθεια για μια πιο ανταγωνιστική Ελλάδα προσκρούει σε ομάδες συμφερόντων που επιμένουν στη διατήρηση καταχρηστικών προνομίων εις βάρος του γενικού συμφέροντος. Οι επαγγελματικές συντεχνίες των δικηγόρων, συμβολαιογράφων, μηχανικών και φαρμακοποιών προσπαθούν να διατηρήσουν τα νομικά κατοχυρωμένα περιθώρια κέρδους και τις αμοιβές τους, οι δημοσιογράφοι απεργούν για να διατηρήσουν τον «κοινωνικό πόρο» του Ταμείου τους, ενώ οι κρατικοδίαιτες συντεχνίες εκβιάζουν την κοινωνία κατεβάζοντας διακόπτες και κλείνοντας λιμάνια.

Μόλις δύο εβδομάδες μετά την υπογραφή του Μνημονίου Συνεννόησης με το ΔΝΤ, κάποιοι υπουργοί έθεσαν θέμα μιας πιο ελαστικής εφαρμογής των συμφωνηθέντων (π. χ. στο ασφαλιστικό), ενώ κάποιοι άλλοι παρουσίασαν σχέδια νόμου για το άνοιγμα των επαγγελμάτων με μινιμαλιστικό τρόπο, ώστε να μη λειτουργήσει ο ανταγωνισμός (στις οδικές μεταφορές με φορτηγά Δ.Χ. και στα κρουαζιερόπλοια). Στο εξωτερικό, οι γνωστές τακτικές των Ελλήνων πολιτικών («δώσαμε μάχη με τις Βρυξέλλες», «κοροϊδέψαμε τους κουτόφραγκους») μας καθιστούν αναξιόπιστους. Στο εσωτερικό, η πολιτική κατευνασμού που ακολουθεί η κυβέρνηση, διαβεβαιώνοντας τις συντεχνίες για ικανοποίηση των αιτημάτων τους, ενθαρρύνει κι άλλες ομάδες -τα αλιευτικά σκάφη πρόσφατα- να κρατούν τη χώρα σε ομηρία.

Αν δεν συμμορφωθούμε με τους όρους του δανείου που μας χορήγησαν Ε.Ε. και ΔΝΤ, η εκταμίευση των δόσεων θα σταματήσει και θα μπούμε σε καθεστώς ελεγχόμενης χρεοκοπίας. Το υπόλοιπο του δανείου των 110 δισ. ευρώ θα χρησιμοποιηθεί για να αποζημιώσει με κάποιο ποσοστό (π. χ. 60 cents στο ευρώ) τις ευρωπαϊκές τράπεζες που έχουν στην κατοχή τους ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου. Αντί, δηλαδή, να εισπράξουμε εμείς το δάνειο, θα το εισπράξουν οι πιστωτές μας. Με αυτόν τον τρόπο η Ελλάδα θα απομονωθεί για να αποτραπεί μία γενικότερη κατάρρευση με μη ελεγχόμενες συνέπειες για το κοινό νόμισμα. Αν αυτό συμβεί, μπορεί να οδηγήσει και σε έξοδο της Ελλάδας από την Ευρωζώνη.

Τα πολιτικά κόμματα δεν μοιάζουν να έχουν αντιληφθεί τη σοβαρότητα αυτών που συμβαίνουν γύρω μας. Η Αριστερά ζει σε άλλον πλανήτη, αρνούμενη να πιστέψει ότι η κατάρρευση της οικονομίας οφείλεται στον άκρατο κομματισμό και στην αναξιοκρατία, που γιγαντώθηκαν τη δεκαετία του 1980 και συνεχίζουν να βασιλεύουν, εκτρέφοντας τη διαφθορά. Αντίθετα, πιστεύει ότι η κατάρρευση της οικονομίας οφείλεται σε κρίση του καπιταλισμού, αδυνατώντας όμως να εξηγήσει γιατί η μετα-σοβιετική οικονομία της Ελλάδας είναι η μόνη στην Ε.Ε. -αν όχι στον κόσμο- που έχει χάσει την πρόσβαση στις διεθνείς κεφαλαιαγορές. Πριν από λίγες μέρες, σε μια εκδήλωση στο Μέγαρο Μουσικής, ο υπουργός Αμυνας κ. Βενιζέλος δήλωσε ότι τα τριάντα χρόνια της μεταπολίτευσης ήταν περίοδος μεγάλης ευημερίας για την Ελλάδα. Δεν εξήγησε γιατί αυτή η λαμπρή περίοδος κατέληξε στη χρεοκοπία. Η Ν. Δ., από την πλευρά της, μοιάζει να συμμερίζεται τις ακατέργαστες προκαταλήψεις της Αριστεράς για το ΔΝΤ, λέγοντας ότι η παρέμβασή του είναι επικίνδυνη και καταψηφίζοντας τα μέτρα. Τώρα προσπαθεί να δικαιολογήσει τα αδικαιολόγητα λέγοντας ότι διαφωνεί με τα μέτρα, αλλά στηρίζει τις υποχρεώσεις που ανέλαβε η κυβέρνηση έναντι των πιστωτών της (δηλαδή, τα μέτρα).

Επικρατεί γενικότερα ένας ιδεολογικός οπισθοδρομισμός που φτάνει τα όρια του παραλόγου. Το Μνημόνιο, που λέει τα προφανή για το ασφαλιστικό, ότι δηλαδή πρέπει να ισχύσουν ενιαίοι κανόνες για όλους τους μισθωτούς, είτε εργάζονται στον ιδιωτικό είτε στον δημόσιο τομέα, έχει δημιουργήσει τεράστιες αντιδράσεις. Αντί η κυβέρνηση να εξηγήσει γιατί τα μέτρα είναι δημοσιονομικώς απαραίτητα και κοινωνικώς δίκαια, προσπαθεί να διατηρήσει τα προνόμια των λίγων μέσω χρηματοδότησης από τους πολλούς - να διατηρήσει, δηλαδή, τις πρακτικές που οδήγησαν το σύστημα στη χρεοκοπία.

Οι μεταρρυθμίσεις που στηρίζονται στη συγκεντρωτική, γραφειοκρατική, πατερναλιστική λογική του παρελθόντος δεν πρόκειται να πετύχουν. Η Ελλάδα μπορεί να βγει από την κρίση, αλλά για να γίνει αυτό πρέπει η κοινωνία να ξυπνήσει και να στρατεύσει ικανούς ανθρώπους, σαν τον Στέφανο Μάνο, που μπορούν να φέρουν εις πέρας την αποστολή. Πρέπει επίσης να στρατεύσει και τον ιδιωτικό τομέα στην αντιμετώπιση της κρίσης. Αν η χώρα πτωχεύσει, αν αναγκαστεί να φύγει από την Ευρωζώνη, θα υποστούμε τις συνέπειες όλοι εμείς και οι επόμενες γενεές. Το μεταπολιτευτικό μοντέλο του άκρατου λαϊκισμού και της κομματοκρατίας έχει χρεοκοπήσει και μαζί του τα κρατικοδίαιτα κόμματα. Αυτό που χρειαζόμαστε τώρα είναι λιγότερα λόγια και περισσότερη δράση.

* Η κ. Μιράντα Ξαφά είναι πρώην στέλεχος του ΔΝΤ.